

Bankerne, Ejendomsretten ligger, det er hos private Mænd, der er knyttet til økonomiske Selskaber, Ejendomsretten har sit Sæde. Hvis man vil tage de to store industrielle Selskaber med ved Siden af Bankerne, Ø. K og Store Nordiske, sammen med de tre Pengeinstitutter Hambros Bank, det internationale Finanskompagni og den danske Landmandsbank, faar man det Billede ud af det, at disse 9 Selskaber, naar de fælles Selskaber fraregnes, staar i Forbindelse med 129 af de Aktieselskaber, som Undersøgelsen omfatter, eller 49 pCt., men de behersker 65 pCt. af Aktiekapitalen.

Og hvis man ser paa, hvilke Mænd det er, som staar bag denne vældige Kapitalopsamling, denne vældige Beherskelse af dansk Industri og Erhvervsliv, viser det sig, at det er 31 Mænd, som gaar igen i alle Selskaberne, og som alene har Traadene i deres Hænder. Og af disse 31 Mænd er der 5, nemlig C. C. Clausen, Ernst Meyer, afdøde Johannes Madsen-Mygdal, D. Lauritzen og Poul Larsen, som sidder i 45 Aktieselskabers Bestyrelse og behersker 41 pCt. af den samlede Aktiekapital, 5 Mænd, som altsaa repræsenterer dels deres egen Kapital, dels de Kræfter, som staar bag dem.

Paa denne Baggrund tror jeg, det vil blive saare vanskeligt i Henhold til det foreliggende Lovforslag at overføre en Ejendomsret til dem, der er beskæftiget i Virksomhederne. En af Udbyttedelingens Tilhængere, Direktør Holst ved Chokoladefabrikken Freia i Oslo, som imidlertid senere er gaaet bort fra Udbyttedelingen, begrundede sit Forsøg, da han begyndte paa det, med følgende Udtalelse: „Reformen skulde bestaa i, at vi efterhaanden gjorde enhver Arbejder til Kapitalist, om end i beskeden Maalestok.“ Det sidste tror jeg, man kan sætte en stor tyk Streg under, det er vist netop Kapitalister i beskeden Maalestok, dette Lovforslags Gennemførelse vil skabe.

Men, som sagt, vi er ikke principielle Modstandere af Udbyttedelingen, hvis man kan finde saadanne Former, at ikke blot Arbejdernes Interesser betrygges og beskyttes, men at ogsaa Samfundets Interesser varetages. Samfundet har nemlig, i hvert Fald efter socialdemokratisk Opfattelse, store Interesser i dette Forhold, men disse Interesser er ikke kommet til Udtryk i det foreliggende Forslag. Skal der være Tale om at bygge en Udbyttedeling op, maa der, som det allerede er blevet nævnt, bygges paa det kollektive Princip. Dette at gøre en enkelt Arbejder hist og her interesseret i

Virksomhederne vil ikke betyde noget, nej, det er det kollektive Princip, der maa lægges til Grund. Formaalet maa være at sætte samtlige Arbejdets Udøvere i ejendomsmæssig Forbindelse med Produktionsmidlerne, og det maa være samtlige Arbejdere ved en Virksomhed, som ved Hjælp af Udbyttedeling faar Medejendomsret til Selskabet, ikke som Enkeltpersoner, men som Udøvere af det Arbejde, der kun faar Værdi derved, at det udøves i Fællesskab. Det maa være samtlige Arbejdere indenfor det paagældende Fag eller Industriomraade, som faar Medejendomsret, ja, selv om de er helt uden Beskæftigelse, fordi de nuværende Kapitalejere muligvis ved uheldige Dispositioner har frataget dem Adgang til at udøve Erhvervet, bør de ikke sættes udenfor Ejendomsretten til Produktionsmidlerne. Og det maa endelig være samtlige Lønarbejdere indenfor det produktive Liv, der i Fællesskab med det øvrige Samfund faar Medejendomsret til det Overskud, som Arbejdet kan give.

Den Form for Udbyttedeling, som det foreliggende Lovforslag tager Sigte paa at udvikle, vil, forudsat at det faar nogen Betydning i det praktiske Liv, kun fremme en Klassesdeling, en Spaltning af Arbejderne. Det ærede Medlem Hr. P. Munch mente ikke, at Lovforslaget vilde medføre en saadan Virkning, men det er jo givet, at hvis Ordningen faar nogen Betydning, vil der indenfor Arbejderklassen blive Medlemmer med Aktier og Medlemmer uden Aktier, ja, selv indenfor samme Bedrift vil der beskæftiges Lønarbejdere, som er Aktionærer, og Lønarbejdere, som kun er Lønarbejdere. Det maa jo formodes, at Udbyttedelingens Tilhængere i dette System ser et Forsøg paa at mildne Klassekampen, men det er min Opfattelse, at det modsatte let kan blive Tilfældet. Dette, at man spalter Arbejderklassen, gør enkelte til Aktionærer og sætter andre udenfor, vil netop ikke mildne Klassekampen, men vil snarere forstærke den, og dette maa vi være os imod; vi maa bestrebe os for at mildne og ophæve Klassekampen, ikke for at forstærke den. Hvis denne Spaltning indtræder, vil Forholdet for de Arbejdere, som holdes udenfor Udbyttedelingen, blive det, at deres proletariske Grundlag vil blive anderledes end de øvriges, de vil under Arbejdskampe sætte ethvert Hensyn til Side, baade Samfundshensyn og andre Hensyn, de vil tvinges til at gøre, hvad der i det givne Tilfælde er nødvendigt at gøre, idet de ganske tilsidesætter alle andre Interesser. Det vil med andre Ord føre til en Forstærkning af Klassekampen.